norge

eøs-midlene

årsrapport 2005-2006

UTENRIKSDEPARTEMENTET

innhold

fra forberedelse til gjennomføring 3

muligheter for norske aktører 6

eøs-midlene styrker det sivile samfunn 7

kvalitetssikring 8

fra søknad til beslutning 8

gjennomgående hensyn 9

dette er eøs-midlene 10

status i mottakerlandene:

Polen 12

Ungarn 13

Tsjekkia 14

Slovakia 15

Litauen 16

Latvia 17

Estland 18

Slovenia 19

Kypros 20

Malta 20

Spania 21

Hellas 21

Portugal 22

Utenriksdepartementet

Seksjon for Sentral-Europa og
EØS-finansieringsordningene

Telefon: 2224 3521
Telefaks: 2224 3737

E-post: seef@mfa.no
www.europaportalen.no

Sekretariatet i Brussel

Financial Mechanism Office (FMO)

Telefon: +32 228 617 01
Telefaks: +32 228 617 89

E-post: fmo@efta.int
www.eeagrants.org

Utgitt av Utenriksdepartementet i mai 2006

Offentlige institusjoner kan bestille flere eksemplarer av denne publikasjonen fra:

Departementenes servicesenter
Kopi- og distribusjonsservice

www.publikasjoner.dep.no

E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
Telefaks: 22 24 27 86

Oppgi publikasjonskode: E-806 B

Trykk: Grafia Kommunikasjon AS - 06/2006 - opplag 2000

Foto: Ole Morten Melgård (s. 1, 11 øverst) / Samfoto (s. 11 nederst, 18) / Still Pictures (s. 9 nederst,10, 14 nederst, 17, 19) / resterende UD

Grafisk design: www.lucas.no

et solidarisk og trygt Europa

Norge skal være en aktiv bidragsyter for å skape et solidarisk og trygt Europa. Dette er i vår egen interesse. Vi vil samarbeide, utnytte felles muligheter, ta vår del av et europeisk ansvar og ivareta våre interesser. I dette arbeidet vil vi markere våre verdier om fellesskap, solidaritet og felles ansvar.

Norge *tar* medansvar. Gjennom EØS-finansieringsordningene vil Norge bidra med over ni milliarder kroner over en femårsperiode. Disse pengene – EØS-midlene – skal støtte opp om utjevning av økonomiske og sosiale forskjeller i EUs ti nye medlemsland, samt i Hellas, Portugal og Spania. Midlene skal bidra til at de nye medlemslandene kan møte sine forpliktelser i EU, heve miljøkvaliteten og styrke det sivile samfunn.

Perioden 2005-2006 har vært preget av overgangen fra en forberedende fase til selve gjennomføringsfasen. Rundt en firedel av EØS-midlene er gjort tilgjengelig gjennom utlysninger i åtte land. Søknader om støtte ankommer giverlandene i økende takt for vurdering og godkjenning. Jeg er glad for den store interessen som mottakerlandene viser, og håper mange prosjekter av høy kvalitet kan bli realisert.

Det er vår målsetting at EØS-midlene skal bidra til å styrke kontakten mellom Norge og de nye medlemslandene på ulike nivå. Vi legger derfor til rette for at norske aktører i bred forstand kan delta i ulike tiltak og aktiviteter, slik at nettverk kan bygges og nye samarbeidsområder utvikles.

Jonas Gahr Støre
utenriksminister

fra forberedelse til gjennomføring

Arbeidet med EØS-midlene har i sin andre periode fra 1. mai 2005 til 30. april 2006 vært sterkt preget av overgangen fra en forberedende fase til selve gjennomføringsfasen. Rammeavtaler er inngått med alle 13 mottakerland. Midler er gjort tilgjengelig i åtte land. Videre arbeides det med å opprette særskilte fond i de fleste mottakerland. Fra norsk side har i tillegg arbeidet med å tilrettelegge mulighetene for norske aktører vært en viktig oppgave.

Aktivitetsnivået har økt kraftig både i mottakerlandene, i Norge og i sekretariatet i Brussel – Financial Mechanism Office (FMO). Interessen rundt midlene er stor i mottakerlandene. En foreløpig gjennomgang av mottatte søknader viser at de omfatter alle innsatsområder. Samtlige innsatsområder er sterkt overtegnet. Dette indikerer at EØS-midlene er etterspurte og kan bidra til målsettingen om å utjevne sosiale og økonomiske skiller i et utvidet EU/EØS.

Utlysninger i åtte land

Ved utgangen av perioden var rundt 2,4 milliarder kroner gjort tilgjengelig gjennom utlysninger om støtte til prosjekter og programmer i åtte mottakerland; Polen, Ungarn, Slovakia, Tsjekkia, Slovenia, Portugal, Spania og Malta. Polen mottar rundt halvparten av EØS-midlene, og gjennomførte sin første utlysning på over 1,4 milliarder kroner. I løpet av 2006 forventer man at alle mottakerland har gjennomført sin første utlysning av midler.

Utlysningene har så langt resultert i rundt 2800 søknader. Samlet søknadsbeløp er i gjennomsnitt ni ganger høyere enn de utlyste midlene. Dette illustrerer den store interessen det er for EØS-midlene i mottakerlandene. Over 70 søknader er så langt sendt til vurdering i sekretariatet i

Rammeavtale med Slovenia ble undertegnet i Ljubljana 20. april 2005.

Sosialboliger i Portugal er eksempel på tiltak som kan støttes under EØS-midlene.

EØS-midlene

Utvidelsen av EØS med ti nye land i mai 2004 – Polen, Ungarn, Tsjekkia, Slovakia, Litauen, Latvia, Estland, Slovenia, Kypros og Malta – sikret Norge fortsatt tilgang til EUs indre marked.

Samtidig forpliktet EØS/EFTA-landene Norge, Island og Liechtenstein seg til å bidra til å redusere sosiale og økonomiske forskjeller i disse landene, samt i Spania, Hellas og Portugal.

Det ble opprettet to finansieringsordninger for en femårsperiode fra 2004 – 2009. Norge bidrar med over ni milliarder kroner av de totale midlene.

EØS-midlene gir et betydelig bidrag til:

Solidaritet – gjennom utjevning av sosiale og økonomiske forskjeller i det utvidete EU/EØS-området

Nye muligheter – gjennom å hjelpe nye EØS-medlemmer til å fungere fullt ut i det indre marked

Økt samarbeid – gjennom dialog og ved å skape nye arenaer for politisk og økonomisk samarbeid

Bakgrunn – se side 10

Første utlysning av midler i Polen resulterte i nær 1400 søknader.

Brussel, etter først å ha blitt evaluert og prioritert nasjonalt. Rundt 30 av disse søknadene venter på vurdering i Europakommisjonen.

Fond

Gjennom EØS-midlene er det satt av rundt 1,4 milliarder kroner til ulike fond. Av disse er over 560 millioner kroner øremerket frivillige organisasjoner (NGO-sektoren). Det polske NGO-fondet er på rundt 330 millioner kroner – det største i sitt slag i landet.

Norge er gjennom NGO-fondene en betydelig bidragsyter til utviklingen av det sivile samfunn i Sentral-Europa. I Tsjekkia er det satt av midler til et NGO-fond på rundt 80 millioner kroner og fondsforvalter er utpekt. Slovakia og Polen har søkt etter fondsforvaltere for sine planlagte NGO-fond.

Andre mottakerland er kommet langt i prosessen med å opprette fond rettet mot ulike grupper i det sivile samfunn. Fondene gjør EØS-midlene tilgjengelig for grupper som ellers ville hatt vanskeligheter med å søke om støtte. Til sammen er det enighet om å etablere rundt 60 ulike fond gjennom EØS-midlene. Rundt 155 millioner kroner er satt av til forskningsfond og rundt 184 millioner kroner er øremerket utdanningsfond.

Årlige møter med mottakerlandene

I løpet av perioden er det gjennomført årlige møter med sju mottakerland; Tsjekkia, Polen, Latvia, Slovakia, Portugal, Slovenia og Litauen. Det årlige møtet er det viktigste forumet for overordnet dialog med myndighetene i mottakerlandene og diskusjon om den praktiske gjennomføringen av EØS-midlene. Her drøftes gjennomføringen av rammeavtalene og hvilke tiltak som skal følges opp i det kommende året. Møtene er også et viktig forum for å diskutere tiltak som kan styrke samarbeidet mellom Norge og mottakerlandene.

Utgangspunktet for de årlige møtene er årsrapporten som utarbeides av den koordinerende myndighet i mottakerlandet (Focal Point). Møtene er et resultat av tett samarbeid mellom mottakerland, Norge, sekretariatet i Brussel og Norges ambassade i mottakerlandet. De har en viktig funksjon når det gjelder å sikre fremdrift i gjennomføringen av EØS-midlene.

Stor aktivitet fra norsk side

Utenriksdepartementet (UD) leder og koordinerer arbeidet med EØS-midlene fra norsk side. I perioden har det særlig blitt lagt vekt på å få etablert regelverk for gjennomføring av finansieringsordningene, sikre fremdrift i utlysningsprosessene, tilrettelegge mulighetene for norske aktører og sikre åpenhet og effektiv kommunikasjon om EØS-midlene.

Det er en målsetting at EØS-midlene også skal bidra til å styrke det politiske og økonomiske samarbeidet mellom Norge og mottakerlandene. Dette er nedfelt i rammeavtalene som er inngått. Et bredt spekter av norske aktører er informert via ulike kanaler om de muligheter som finnes. Blant annet er det avholdt en rekke konferanser og seminarer for næringsliv og frivillige organisasjoner både i Norge og i mottakerlandene. Det er også opprettet en kompetansebase på internett med informasjon om relevante norske aktører innen de ulike innsatsområdene.

EØS-midlene fordelt på innsatsområder

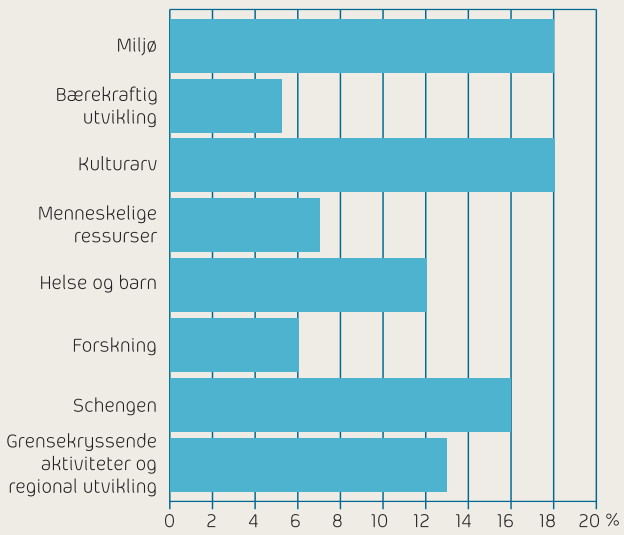

Foreløpig oversikt basert på mottakerlandenes indikative prioriteringer.

Samordning i Norge

UD leder en interdepartemental referansegruppe som møtes regelmessig for å kartlegge norske kompetanseområder og sikre god informasjonsflyt mellom norske aktører og aktuelle partnere i mottakerlandene. UD har også regelmessig kontakt med frivillige organisasjoner, arbeidslivets parter, norsk næringsliv samt kommunal og regional sektor for å informere og tilrettelegge for partnerskap og samarbeid med aktører i mottakerlandene.

Sekretariatet i Brussel

Sekretariatet i Brussel (FMO) har i første del av perioden fokusert på å ferdigstille arbeidet med regelverk, retningslinjer og søknadsprosedyrer, og å bistå mottakerlandene i deres arbeid med å ta steget fra forberedelser til gjennomføring.

I andre del av perioden har fokuset skiftet til å koordinere og bistå mottakerlandene med de praktiske oppgavene knyttet til å gjøre EØS-midlene tilgjengelig gjennom utlysninger. Under hele perioden har sekretariatet i tillegg fungert som et bindeledd for den nære kontakten som har blitt etablert mellom mottakerlandene og Norge og de to andre EØS/EFTA-landene, noe som gjenspeiles i en rekke seminarer, møter og konferanser i Brussel, mottakerlandene og Norge.

Seksjon for Sentral-Europa og EØS-finansieringsordningene i Utenriksdepartementet.

Sekretariatet i Brussel - Financial Mechanism Office.

Utlysning av midler i perioden 2005-2006

		mill. NOK
Polen:	31. august 2005	1400
Slovakia:	23. desember 2005	174
Ungarn:	25. januar 2006	135
Portugal:	10. februar 2006	97
Tsjekkia:	18. mai 2005	85
Slovenia:	31. mai 2005	45
Malta:	6. september 2005	25

I Spania er det ikke avklart hvor mye midler som gjøres tilgjengelig i første runde.

Noen begivenheter i perioden:

- Rammeavtale (MoU) undertegnet med alle 13 mottakerland.
- Regelverk og rammeverk er utarbeidet for å sikre god og forsvarlig forvaltning av EØS-midlene.
- Utlysning av EØS-midler i åtte mottakerland.
- Sekretariatet i Brussel (FMO) vurderer de første søknadene.
- Rekruttering av fondsforvaltere for NGO-fond i Tsjekkia, Slovakia og Polen.
- Årlige møter gjennomført med sju mottakerland.
- Konferanse om EØS-midlene og EUs fond i regi av Norge og EU-kommisjonen i juni 2005.
- Oppdatert versjon av hjemmesiden til EØS-midlene lansert.
- Kompetansebase over mulige norske samarbeidspartnere lansert på internett.
- En lang rekke seminarer er gjennomført i mottakerland og giverland, blant annet en helsekonferanse i Warszawa i april 2006 med deltakere fra Norge og seks mottakerland.
- Flere tusen spørsmål fra potensielle søkere og andre interesserte er besvart.

muligheter for norske aktører

EØS-midlene er opprettet for å bidra til å redusere sosiale og økonomiske forskjeller i EU/EØS. Det er en målsetting at EØS-midlene også skal bidra til å styrke kontakten mellom Norge og de nye EU-landene, både politisk og økonomisk. Dette er en viktig del av den løpende dialogen under gjennomføringen av ordningene, og en integrert del av de ulike informasjonstiltakene som gjennomføres.

På mange av innsatsområdene har norske aktører, blant annet offentlige institusjoner og aktører innenfor nærings- og organisasjonsliv, verdifull kompetanse og erfaring som gjør at de vil være interessante samarbeidspartnere for motparter i mottakerlandene. Det er kun aktører i mottakerlandene som kan søke om midler fra ordningene. Gjennomføring av prosjekter må følge EUs regelverk for offentlige anskaffelser, slik at det er åpen konkurranse om levering av varer og tjenester.

Norske aktørers involvering vil måtte skje gjennom utvikling av samarbeidsprosjekter og partnerskap med søkere i mottakerlandene innenfor de ulike innsatsområdene og støtteformene (individuelle prosjekter, programmer og fond).

Norske myndigheter legger særlig vekt på å spre informasjon om de muligheter som åpner seg gjennom samarbeid med norske aktører, samt legge til rette for bygging av nettverk og etablering av partnerskap og samarbeid med aktører i mottakerlandene.

Norske aktører som ønsker å engasjere seg i forhold til EØS-midlene bør aktivt utvikle partnerskap og følge med på utlysningene av midler i det enkelte mottakerland, slik at man kommer i inngrep på riktig tidspunkt.

En rekke norske institusjoner og aktører har engasjert seg i forhold til EØS-midlene. I tillegg til departementene har en rekke offentlige institusjoner vært involvert i perioden, blant dem Sosial- og helsedirektoratet, Politidirektoratet, Riksantikvaren, Norges forskningsråd og Senter for internasjonalisering av høyere utdanning (SiU).

Kompetansebasen «Finding Partners in Norway» finnes på www.europaportalen.no

Blant aktivitetene i perioden:

- En interdepartemental referansegruppe møtes regelmessig for å diskutere aktuelle samarbeidsområder med mottakerlandene samt sikre god informasjonsflyt til norske aktører som ønsker å engasjere seg i forhold til EØS-midlene.
- Utenriksdepartementet støtter opp om fagdepartementenes initiativ overfor sine underliggende etater og relevante miljøer. Flere departementer har etablert egne fora i sine fagmiljøer.
- Lanseringsseminarer i mottakerlandene har gitt norsk næringsliv og frivillige organisasjoner en arena for nettverksbygging.
- Innovasjon Norge koordinerer aktiviteter rettet mot norsk næringsliv og informerer aktivt om EØS-midlene. Det er opprettet nettverk for interesserte bedrifter.
- Norges ambassader i mottakerlandene yter bistand til interesserte norske aktører. Ambassadene i Polen og i de baltiske land er styrket personellmessig. Ambassader i andre mottakerland kan ansette hospitanter for å styrke arbeidet med EØS-midlene.
- En egen kompetansebase er lansert på internett – «Finding Partners in Norway». Den inneholder en oversikt over norske offentlige aktører som kan være aktuelle samarbeidspartnere innenfor de ulike innsatsområdene. Kompetansebasen henvender seg direkte til organisasjoner, institusjoner og offentlig forvaltning i mottakerlandene.
- De fleste mottakerland har forpliktet seg til å etablere forsknings- og stipendfond. Det er blant annet opprettet et norsk-polsk forskningsfond, hvor Norges forskningsråd er en sentral støttespiller. Kunnskapsdepartementet og Senter for internasjonalisering av høyere utdanning (SiU) bistår for å sikre at stipendfondene stimulerer til utveksling mellom Norge og mottakerlandene.
- Det ble avholdt en helsekonferanse i Warszawa i april 2006 hvor norske helseinstitusjoner – og aktører – møtte motparter i seks mottakerland med sikte på nettverksbygging og samarbeid.
- Norske kommuner og fylkeskommuner har vist stor interesse for EØS-midlene. Europapolitisk regional- og lokalforum benyttes som informasjonskanal. Det gjennomføres seminarer og andre tiltak for å stimulere til samarbeid.
- Arbeidslivets parter orienterer regelmessig om EØS-midlene i ulike fora. Utenriksdepartementet stimulerer til kontakt med søsterorganisasjoner i mottakerlandene med sikte på å videreutvikle og etablere nye partnerskap innen blant annet organisasjonsbygging, modeller for sosial dialog og likestilling.

eøs-midlene styrker det sivile samfunn

EØS-midlene vil bidra til å styrke det sivile samfunn i EUs nye medlemsland. Myndighetene i landene legger stor vekt på dette, noe som understrekes ved at rundt ti prosent av midlene i de fleste mottakerland er satt av til prosjekter innen det sivile samfunn.

Det planlegges fond for frivillige organisasjoner (NGO-fond) i alle mottakerlandene, bortsett fra Hellas, Spania og Malta. Det er forventet stor interesse for disse fondene. Manglende finansieringsordninger for frivillige organisasjoner er et stort problem i de nye EU-landene.

Tsjekkia blir det første landet som etablerer et slikt NGO-fond. Det skjer etter planen i juni 2006. I forberedelsene har man fra norsk side bidratt med både midler og organisatoriske ressurser. I Polen planlegges det et NGO-fond på til sammen 330 millioner kroner. Dette blir det største i sitt slag i landet. Dette gjør Norge til en av de største bidragsytere til det sivile samfunn.

Til sammen er det enighet om å opprette NGO-fond for over 560 millioner kroner i mottakerlandene.

Sterkt norsk engasjement

Engasjementet fra norske organisasjoner er sterkt og voksende. Kontakt og dialog med aktuelle partnere i mottakerlandene har vært et viktig element i arbeidet i perioden frem til mai 2006. Egne nettverksmøter, temaseminarer og informasjonsmøter er avholdt i de fleste mottakerlandene. Her har også norske organisasjoner, institusjoner og offentlige lokale, regionale og sentrale myndigheter deltatt.

NGO-fondet i Polen blir på over 300 millioner kroner. Retningslinjene ble presentert på et seminar i Warszawa.

Utenriksdepartementet har gjennomført flere informasjonsmøter med norske frivillige organisasjoner i perioden. På møtene har det kommet klart fram at det er behov for en koordinerende instans på norsk side som blant annet kan bidra med informasjon, legge til rette for kontakt og partnerskap, og bistå med råd og veileding når det gjelder utvikling av prosjekter og søknader innen alle innsatsområder.

Den Norske Helsingforskomité vil fungere som koordinator overfor norske frivillige organisasjoner fra våren 2006.

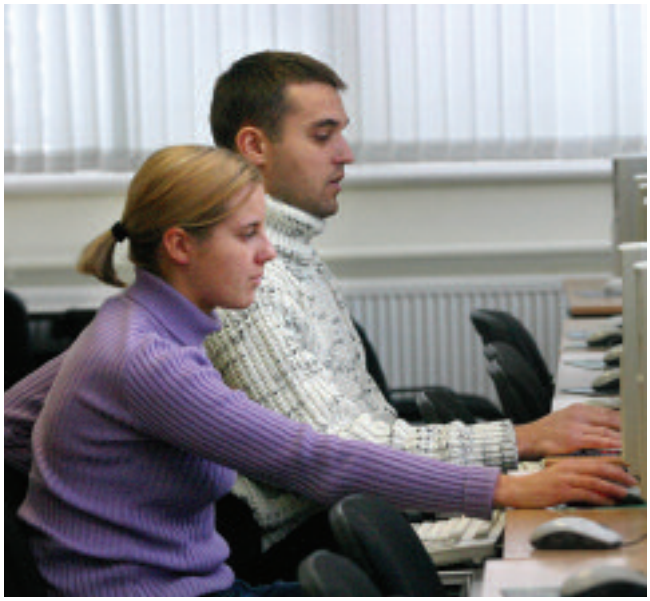

Det opprettes stipendfond og forskningsfond i mange mottakerland.

Fordeling av midler avsatt til fond

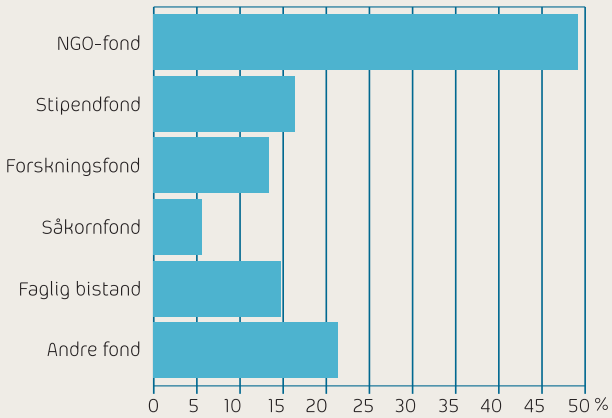

Det er enighet om å etablere rundt 60 fond i mottakerlandene. Rundt 1,4 milliarder kroner er satt av til dette.

kvalitetssikring

Generelt sett er det betydelig risiko forbundet med å gi finansiell støtte. EØS-midlene er ikke noe unntak i så måte. Dette gjelder både i forhold måloppnåelse, å sikre effektiv utnyttelse av midlene samt å unngå misligheter.

Medvirkning, ansvarlighet og åpenhet er viktige stikkord i denne sammenhengen. Derfor er det lagt stor vekt på krav til overvåking og revisjon i regelverk og retningslinjer som er utviklet, samt i rammeavtalene som er inngått med hvert mottakerland.

Arbeidet med å videreutvikle rammeverket og strømlinjeforme forvaltningen av EØS-midlene har vært en prioritert oppgave for sekretariatet i Brussel (FMO) i perioden frem til mai 2006. Dette har blant annet medført justeringer og oppdateringer av eksisterende rammeverk, samt utvikling av nye retningslinjer og en mal for prosjektavtaler. Arbeidet har vært utført av sekretariatet i Brussel under ledelse av Utenriksdepartementet. Det har også vært nær kontakt med nasjonal koordinerende myndighet i mottakerlandene i denne prosessen.

Ansvaret for å prioritere søknader og følge opp prosjekter er i stor grad delegert til nasjonal koordinerende myndighet i mottakerlandene. Sekretariatet i Brussel bistår dette arbeidet blant annet gjennom ulike informasjonsaktiviteter samt koordinering og overvåking av mottakerlandenes arbeid.

Både sekretariatet og de koordinerende myndighetene i mottakerlandene benytter seg av eksterne eksperter, både ved vurdering av søknader og til overvåking av prosjekter som realiseres. Dette bidrar til å styrke kvalitetssikringen.

fra søknad til beslutning

Retningslinjene for bruk av EØS-midlene er utviklet i samarbeid med de 13 mottakerlandene. Dette skal bidra til at mottakerne på best mulig måte kan nyttiggjøre seg de muligheter som EØS-midlene gir. Samarbeidet bidrar også til å sikre eierskap i utforming av regelverk og administrasjon av midlene samt oppfølging av prosjekter som støttes.

Det utstrakte og tette samarbeidet mellom mottakerland og giverland er konkretisert i selve prosjektvurderingen. Rutinene skal sikre at de ulike stegene i behandlingen av søknader blir utført av de instanser som er best plassert og best skikket til å foreta de ulike vurderingene.

Søknadsbehandlingen utføres gjennom en modell som sikrer ansvarliggjøring av alle ledd i prosessen:

Mottakerlandenes myndigheter utlyser midler, mottar søknader og prioriterer dem gjennom bredt sammensatte komiteer. Nasjonale prioriteringer samt rammeavtalene skal legges til grunn.

Sekretariatet i Brussel (FMO) kvalitetssikrer søknadene, både gjennom egen kompetanse og ved bruk av eksterne ekspertmiljøer innenfor de ulike fagområdene.

Giverlandene fatter endelig beslutning om støtte, basert på en innstilling fra FMO som inkluderer vurderinger fra mottakerlandet og sekretariatet i Brussel, samt uttalelser fra relevant fagekspertise og Europakommisjonen.

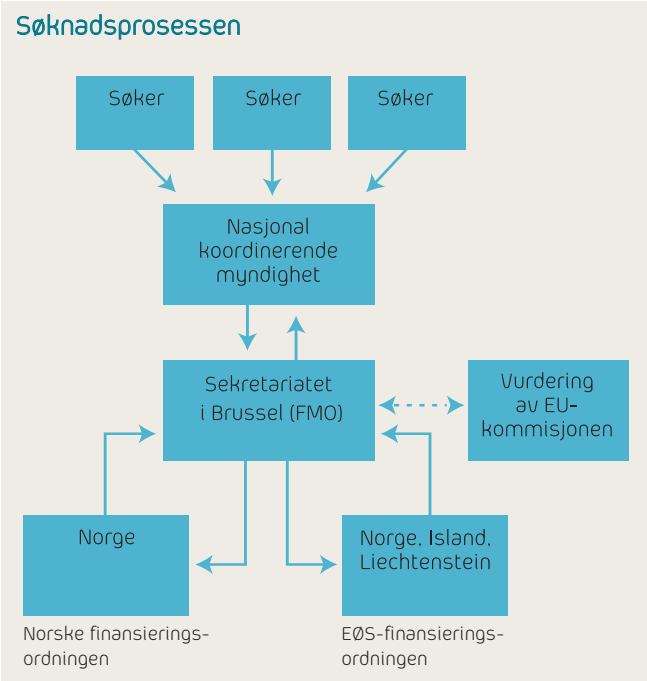

Sekretariatet i Brussel har sammen med Norge og de to andre giverlandene jobbet tett og målrettet for å sikre at vurdering og prioritering av mottatte søknader i mottakerlandene utføres så effektivt som mulig og i tråd med de strenge krav som er satt til objektivitet, kvalitet og åpenhet.

gjennomgående hensyn

I tillegg til innsatsområdene som kan støttes under EØS-midlene har man definert fire gjennomgående hensyn som må ivaretas i prosjektene: godt styresett, bærekraftig utvikling, likestilling og bilateralt samarbeid.

Godt styresett er en forutsetning for økonomisk og sosial utvikling, og viktig for å hindre korrupsjon. Mottakerlandene har store utfordringer når det gjelder likestilling og bærekraftig utvikling. Disse tre gjennomgående hensynene er derfor viktige å ivareta for å oppnå målene for EØS-midlene. Alle søknader og prosjektplaner må inneholde en beskrivelse av hvordan disse hensynene er ivaretatt.

Sekretariatet i Brussel har i løpet av perioden utviklet egne retningslinjer for de gjennomgående hensynene godt styresett, bærekraftig utvikling og likestilling. Dokumentene beskriver hvilken minimumsstandard som må være oppfylt på hvert av disse områdene. Retningslinjene finnes på hjemmesiden www.eeagrants.org.

Bilateralt samarbeid

Det fjerde gjennomgående hensynet er at EØS-midlene også skal bidra til å styrke kontakten mellom Norge og de nye EU-landene, både generelt og gjennom prosjektsamarbeid. Dette er nedfelt i rammeavtaler, og er en del av den løpende dialogen på overordnet og operativt nivå.

Befaring på vannrenseanlegg. Miljø er et av innsatsområdene under EØS-midlene.

dette er eøs-midlene

Utvidelsen av EØS med ti nye medlemsland fra mai 2004 – Polen, Ungarn, Tsjekkia, Slovakia, Litauen, Latvia, Estland, Slovenia, Kypros og Malta – sikret fortsatt norsk tilgang til EUs indre marked. Samtidig forpliktet de tre EØS/EFTA-landene Norge, Island og Liechtenstein seg til å bidra til å redusere sosiale og økonomiske forskjeller i disse landene, samt i Hellas, Portugal og Spania.

Det ble etablert to finansieringsordninger på totalt 1,167 milliarder euro, fordelt over en femårsperiode fra 2004–2009. Norge bidrar med over ni milliarder kroner (1,134 milliarder euro) av de totale midlene som avtalen omfatter.

EØS-midlene gir et betydelig bidrag til:

Solidaritet – gjennom utjevning av sosiale og økonomiske forskjeller i det utvidete EU/EØS-området.

Nye muligheter – gjennom å hjelpe nye EØS-medlemmer til å fungere fullt ut i det indre marked.

Økt samarbeid – gjennom dialog, og ved å skape nye arenaer for politisk og økonomisk samarbeid mellom EØS/EFTA-landene og mottakerlandene.

EØS-midlene består av to ordninger:

EØS-finansieringsordningen omfatter de ti nye EU-landene samt Hellas, Portugal og Spania. Ordningen er på totalt 4,8 milliarder kroner (600 millioner euro). Norge bidrar med rundt 4,56 milliarder kroner (570 millioner euro).

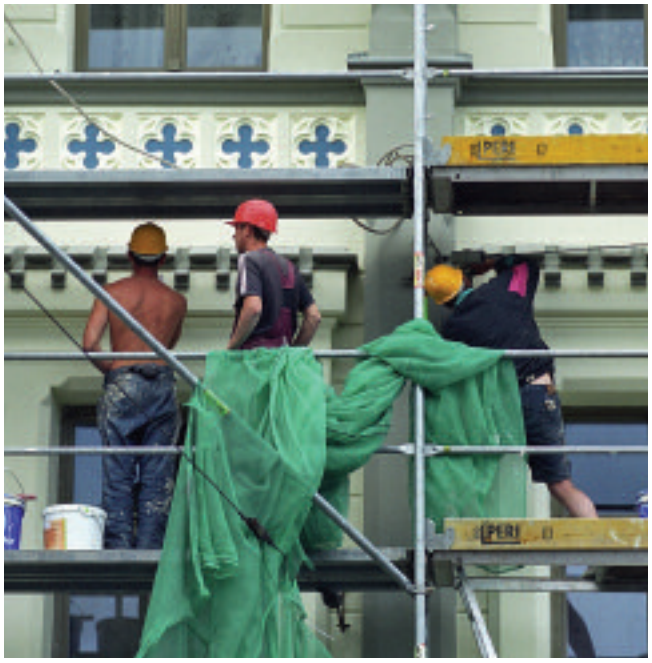

Bevaring av europeisk kulturarv er et av innsatsområdene under EØS-midlene.

Den norske finansieringsordningen omfatter de ti nye EU-landene. Norge bidrar med rundt 4,53 milliarder kroner (567 millioner euro).

Det er aktører i mottakerlandene som kan søke om støtte fra EØS-midlene. Disse omfatter blant annet statlige, regionale og lokale myndigheter, privat næringsliv og frivillige organisasjoner. Norske aktører kan dra nytte av ordningene ved å samarbeide med partnere i mottakerlandene.

Innsatsområder som kan støttes under begge ordningene:

- Miljøvern
- Bærekraftig utvikling
- Bevaring av europeisk kulturarv
- Utvikling av menneskelige ressurser
- Helse og barn
- Akademisk forskning

Følgende innsatsområder støttes i tillegg under den norske ordningen:

- Gjennomføring av Schengen-regelverket
- Miljø – med særlig vekt på gjennomføring av relevant regelverk samt investeringer i infrastruktur, teknologi og kommunal avfallshåndtering.
- Regional utvikling og grenseoverskridende samarbeid
- Faglig bistand til gjennomføring av EU-regelverk
- Akademisk forskning rettet mot et eller flere av innsatsområdene

EØS-midlene fordelt på land

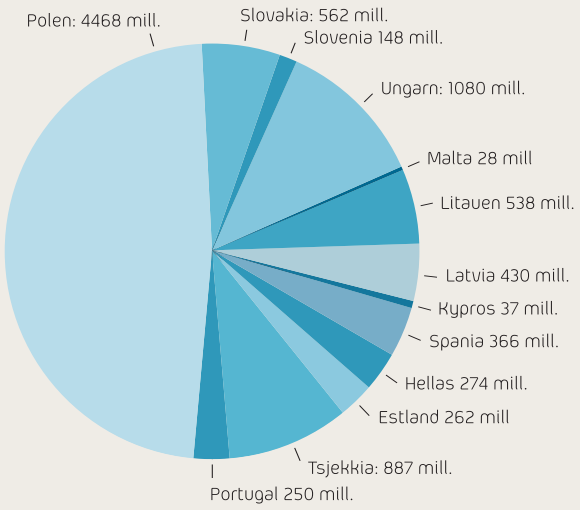

Avtalen er inngått i euro. Beløpene i norske kroner er basert på euro-kurs medio mai 2006.

Slik fordeles midlene

EØS-midlene gir støtte til enkeltprosjekter og programmer i mottakerlandene. I tillegg opprettes det en rekke fond, blant annet stipendfond, forskningsfond og fond for frivillige organisasjoner (NGO-fond). Flere mottakerland har spesielle fond for utveksling av kompetanse og ekspertise.

Enkeltprosjekter kan gis støtte fra 2 millioner kroner (250.000 euro) og oppover. Mindre tiltak kan derimot motta midler gjennom de ulike fondene som opprettes.

Det er inngått rammeavtaler (Memorandum of Understanding – MoU) om bruken av EØS-midlene mellom giverland og mottakerland. Avtalene beskriver nasjonal struktur for gjennomføringen av finansieringsordningene, nasjonale prioriteringer og hvilke særfond som opprettes.

Godkjenning og oppfølging

Søkerne sender sine prosjektforslag til en nasjonal koordinerende myndighet (Focal Point) i det aktuelle mottakerlandet. Dersom søknaden prioriteres, sendes den videre til sekretariatet i Brussel (Financial Mechanism Office). Sekretariatet foretar en grundig vurdering og kvalitetssikring av prosjektforslaget. Søknaden sendes deretter videre til beslutning.

Gjennomføring av Schengen støttes under EØS-midlene. Her fra Øst-Slovakia, på grensen mot Ukraina.

Utenriksdepartementet beslutter om søknader under den norske finansieringsordningen skal innvilges eller ikke. En egen komité (Financial Mechanism Committee) bestående av representanter fra Norge, Island og Liechtenstein har beslutningsmyndighet for EØS-finansieringsordningen.

Mottakerlandene har selv ansvaret for å følge opp prosjekter som mottar støtte. Det skjer i regi av den nasjonale koordinerende myndigheten. EØS-reglene må overholdes ved gjennomføring av prosjekter og tiltak. Det gjelder blant annet reglene for offentlige innkjøp og statsstøtte.

Miljøvern og bærekraftig utvikling er innsatsområder som støttes.

status i mottakerlandene

Polen

Polen mottar nær halvparten av EØS-midlene og er således det desidert største mottakerlandet. Landet har i perioden gjennomført sin første åpne utlysning av midler. Arbeidet med å etablere et NGO-fond, det største i sivil sektor i Polen, har vært en prioritert oppgave både fra polsk og norsk side.

Rammeavtale

Avtalen for den norske ordningen ble undertegnet 14. oktober 2004, mens avtalen for EØS-finansieringsordningen ble undertegnet 28. oktober 2004.

Årlig møte

Det første årlige møtet med Polen ble gjennomført 14. oktober 2005. På møtet drøftet man spørsmål knyttet til hvordan finansieringsordningene kan bidra til å styrke samarbeidet mellom Norge og Polen, etableringen av ulike fond og ulike forvaltningshensyn i forbindelse med igangsetting av ordningene.

Utlysning av midler

Polen gjennomførte sin første utlysning av midler på over 1,4 milliarder kroner (176 millioner euro) i august 2005. Ved fristens utløp 30. november 2005 var det kommet inn rundt 1400 søknader for til sammen rundt 12,8 milliarder kroner (1,6 milliarder euro). Søknadene er siden blitt vurdert av polske fagmyndigheter i samarbeid med styringskomiteer bestående av eksterne eksperter. Anbefalte søknader oversendes sekretariatet i Brussel (FMO) for videre behandling. Nasjonal koordinerende myndighet (Focal Point) i Polen har begynt å oversende prioriterte søknader til FMO, og de fleste forventes mottatt i løpet av mai og juni 2006.

På oppdrag fra FMO, Norge og de to andre giverne gjennomførte Norconsult en studie der første søknadsrunde ble analysert. Denne rapporten og andre erfaringer legges til grunn for den diskusjonen som nå pågår med koordinerende myndighet i Polen om mulige forbedringer i søknadsprosessen for neste utlysning. Neste utlysning i Polen er planlagt i løpet av høsten 2006.

Helsekonferansen i Warszawa i april 2006 samlet deltakere fra Norge og seks mottakerland.

Polsk NGO-fond

Arbeidet med å opprette et NGO-fond i Polen har vært en høyt prioritert oppgave i perioden. Fondet er på rundt 332 millioner kroner (41,5 millioner euro). Av dette bidrar polske myndigheter med rundt 33,2 millioner kroner. Ni kandidater til oppgaven som fondsforvalter har meldt sin interesse, og søknadene evalueres nå. NGO-fondet blir det største innen sivil sektor i Polen, og vil ha tre hovedfokus: utvikling av demokrati og det sivile samfunn, sosial integrasjon, samt miljø og bærekraftig utvikling. Utlysning av midler under fondet forventes i løpet av høsten 2006.

Norsk-polsk forskningsfond

En arbeidsgruppe har utformet retningslinjene for et norsk-polsk forskningsfond. Polske myndigheter godkjente fondet i april 2006 og en formell søknad vil nå bli oversendt FMO. Norges Forskningsråd er i dialog med den polske organisasjonen som skal administrere fondet.

Andre fond

Et stipend- og utdanningsfond og et såkornsfond spesifikt rettet mot etablering av partnerskap mellom polske og norske aktører er under planlegging.

Informasjonstiltak

Det er gjennomført en rekke informasjonstiltak i Norge om EØS-midlene rettet mot norske aktører og med fokus på de muligheter som finnes for deltakelse i Polen. Ambassaden i Warszawa har i samarbeid med ulike insti-

tusjoner i Polen arrangert en rekke konferanser og seminarer. Blant disse er:

- Informasjonsseminarer i hver av de 16 regionene i Polen i samarbeid med nasjonal koordinerende myndighet i Polen og guvernørene i de enkelte regionene.
- To fagseminarer i samarbeid med polske myndigheter og interessegrupper fra både Polen og Norge. Tema var henholdsvis telemedisin og elektronisk journal- og arkivføring.
- Informasjonsseminar om helsesektoren rettet mot helseinstitusjoner i Polen og fem andre mottakerland i april 2006. Seminaret ble arrangert i samarbeid med Helse- og omsorgsdepartementet/Sosial- og helsedirektoratet og det polske helseministeriet.
- Seminar for polske og norske frivillige organisasjoner på miljøområdet.
- Diverse informasjonsseminarer for relevante lokale institusjoner, i samarbeid med ulike byer eller kommunesammenslutninger, gjerne med lokale parlamentsrepresentanter som pådrivere. Seminarene ble gjennomført blant annet i Silesia, Malopolskie og Warminsko-Mazurskie.
- Kompetansebasen «Finding Partners in Norway» er gjort tilgjengelig på polsk via ambassadens nettside.

Første utlysning av midler i Polen ble sterkt overtegnet og resulterte i nær 1400 søknader.

Ungarn

Ungarn er det nest største mottakerlandet under EØS-midlene. Arbeidet med utlysning av midlene og etablering av ulike fond har vært blant hovedaktivitetene i perioden.

I forbindelse med undertegning av rammeavtalen for den norske ordningen i juni 2005, ble det arrangert et større symposium med bred ungarsk og norsk deltakelse. Formålet var både å informere om EØS-midlene og å stimulere til norsk-ungarske partnerskap.

Rammeavtale

Avtalen for den norske ordningen ble undertegnet 10. juni 2005. Avtalen for EØS-finansieringsordningen ble undertegnet 7. juli 2005.

Årlig møte

Det er ikke avholdt årlig møte i perioden. Det første årlige møtet finner etter planen sted i september 2006.

Utlysning av midler

En rullerende utlysning av midler på til sammen 816 millioner kroner (102 millioner euro) ble kunngjort 25. januar 2006. Det er lyst ut midler for enkeltprosjekter under samtlige innsatsområder. Søknader vurderes to ganger i året, og søknader mottatt innen 31. mars 2006 blir vurdert i første runde. Oppdrag som fondsforvaltere for åtte fond ble utlyst med samme frist. I alt 292 søknader kom inn i første runde. Flest søknader kom inn på området kulturarv, deretter følger miljøvern og utdanning.

Fond

Det skal opprettes ni fond i Ungarn innenfor områdene NGO/miljø, miljøopplæring, stipend/utveksling, forebyggende helsearbeid, anti-diskriminering, barn, tilgang til offentlige bygninger, forskning og grensekryssende samarbeid. For det siste fondet er fondsforvalter utpekt.

Informasjonstiltak

Det er gjennomført en rekke konferanser, seminarer, presentasjoner og andre informasjonstiltak i Ungarn i perioden. Blant disse er:

- Norges ambassade arrangerte pressekonferanse med fokus på EØS-midlene og generell Norges-profilering i oktober 2005. Arrangementet hadde stor oppslutning og fikk omtale i tv, radio og aviser.

- Den første av tre temakonferanser ble avholdt i april 2006 i samarbeid med National Development Office. Målet er å få frem gode søknader knytter til regional utvikling og styrking av det sivile samfunn, inkludert frivillige organisasjoner. Konferansen samlet over 80 deltakere fra Ungarns fire regioner. Fra Norge deltok flere departementer og frivillige organisasjoner.
- To planlagte temakonferanser vil fokusere på forebyggende tiltak mot rusmisbruk og oppfølgende tiltak for ofre av rusmisbruk, og helseforebyggende tiltak og livsstil.
- En oppsummeringskonferanse for forskningsprogrammet under «Handlingsplanen for søkerlandene til EU» ble gjennomført i Ungarn i slutten av november 2005. Andre dag av konferansen ble viet EØS-midlene og de muligheter som åpner seg for forskningssamarbeid. Det var bred deltakelse fra norske og ungarske forskningsinstitusjoner.
- Norges ambassadør besøkte byen Orosháza, som ligger i et av de økonomisk svakest utviklede områdene i landet i november 2005. Her ble mulighetene for tiltak innen flere av de prioriterte innsatsområdene vektlagt.
- I februar 2006 ble det holdt informasjonsmøter og foredrag i to byer i Øst-Ungarn. En av byene, Debrecen, er en av Ungarns kjente universitetsbyer med rundt 200 norske medisinerstudenter. Det ble særlig lagt vekt på mulighetene for partnerskap mellom universitetet i Debrecen og norske universiteter.

Temakonferansen om regional utvikling og styrking av det sivile samfunn samlet over 80 deltakere.

- EØS-midlene ble presentert på ANSAs årsmøte i mars 2006. Det er rundt 800 norske studenter i Ungarn, og disse kan bidra til å spre informasjon om EØS-midlene.
- I mars 2006 informerte ambassaden om EØS-midlene på en årlig konferanse for ungarske miljø-NGOer i Veszprém og oppfordret NGOene til å bruke de muligheter som disse ordningene gir. Med sikte på fremtidige partnerskap mellom norske og ungarske NGOer deltok den norske paraplyorganisasjonen Sabima på dette møtet.

Tsjekkia

Tsjekkia er det tredje største mottakerlandet under EØS-midlene. Landet var det første som lyste ut midler til enkeltprosjekter i mai 2005. Kulturarv er det innsatsområdet som har høyest prioritet, etterfulgt av miljø og utvikling av menneskelige ressurser.

Arbeidet med å opprette fond har hatt høy prioritet i perioden. Fondsforvaltere for samtlige fond er valgt ut. Tsjekkia vil være det første landet som lanserer et NGO-fond under ordningene. Det skjer etter planen i juni 2006.

Rammeavtale

Avtalen for den norske finansieringsordningen ble undertegnet 19. oktober 2004. Avtalen for EØS-finansieringsordningen ble undertegnet 2. desember 2004.

Årlig møte

Det første årlige møtet med Tsjekkia ble avholdt i Praha 25. oktober 2005. Justis/Schengen-samarbeid var blant temaene som ble drøftet. Det er allerede kontakt mellom tsjekkiske og norske politimyndigheter. Målsettingen er få iverksatt samarbeidsprosjekter innen justis/Schengen som er et av innsatsområdene under EØS-midlene.

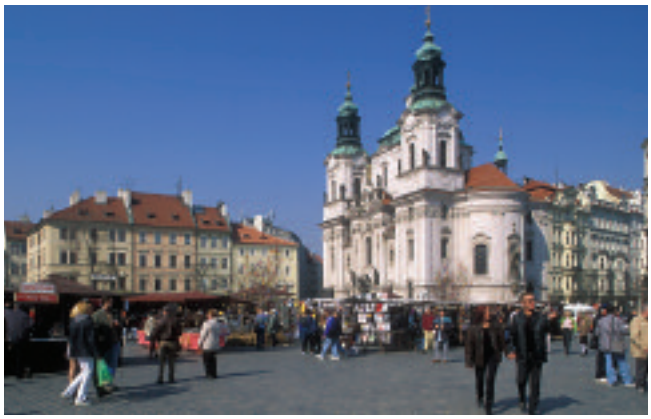

Utlysning av midler

Da søknadsfristen for første runde utløp 15. august 2005 var det innsendt 170 prosjekt/programforslag og –skisser. Majoriteten av de innkomne søknadene omhandler tiltak for vern av europeisk kulturarv. Det er også mange forslag innenfor sektorene miljø, utvikling av menneskelige ressurser og helse. De ansvarlige institusjoner på tsjekkisk side har så langt prioritert 38 prosjekt- og programsøknader.

NGO-fond

Tsjekkiske myndigheter har valgt ut en institusjon fra det sivile samfunn, NROS, til å være forvalter for NGO-fondet som opprettes under EØS-midlene. Fondet er på rundt 80 millioner kroner og skal etter planen lanseres i juni 2006. Høsten 2005 ble det arrangert et seminar mellom norske og tsjekkiske organisasjoner for å drøfte hovedutfordringer, innretning av fondet og for å bygge nettverk.

Andre fond

Arbeidet med å opprette fond under EØS-midlene er kommet langt i Tsjekkia. Søknad om opprettelse av et stipend- og utdanningsfond for utveksling av studenter mellom Tsjekkia og giverlandene er vedtatt. Center for Higher Education Studies er utpekt som fondsforvalter.

Søknadene for opprettelse av såkornfond, ekspertfond og fond for faglig bistand til gjennomføring av ordningene skal behandles av giversiden i løpet av sommeren 2006. Et eget forskningsfond med fokus på forskningsprosjekter mellom tsjekkiske institusjoner og samarbeidspartnere i Norge og de to andre giverlandene er under utforming. Oppdraget som fondsforvalter for forskningsfondet og søknad for opprettelse av fondet vil komme til giversiden i løpet av sommeren 2006.

Informasjonstiltak

Det er gjennomført en rekke konferanser, seminarer og andre informasjonstiltak i perioden. Blant disse er:

- Et NGO-seminar ble arrangert i Praha i midten av november 2005. Her møttes tsjekkiske og norske frivillige organisasjoner for å drøfte hovedutfordringene for den tsjekkiske NGO-sektoren. Formålet med møtet var å bygge nettverk mellom norske og tsjekkiske organisasjoner og identifisere mulighetene for prosjektsamarbeid. Den tsjekkiske fondsforvalteren NROS, Den norske Helsingforskomité og ambassaden i Praha var arrangører av seminaret.
- I november 2005 ble det organisert et miljøseminar i Praha med sikte på å knytte kontakter mellom norske og tsjekkiske aktører innenfor miljøsektoren.
- I desember 2005 ble det arrangert et møte om regionalt samarbeid mellom Liberec region i Nord-Tsjekkia og Møre og Romsdal fylkeskommune. Tema var videreutvikling av eksisterende samarbeidsnettverk og lansering av fellesprosjekter under EØS-midlene.
- I slutten av mars 2006 ble det organisert et seminar om norsk-tsjekkisk forskningssamarbeid. Arrangementet var et tiltak for nettverksbygging og for dialog om fremtidig samarbeid under EØS-midlene.

Slovakia

Slovakia er det fjerde største mottakerlandet av EØS-midler. Arbeidet med utlysning av midler og opprettelse av ulike fond har hatt høy prioritet i perioden. Regionalt samarbeid, vern av kulturarv og miljø prioriteres høyest fra slovakisk side. Schengen/justissektoren er også et viktig prioriteringsområde under den norske ordningen.

I forbindelse med det årlige møtet besøkte representanter fra Utenriksdepartementet og ambassaden Slovakias tredje største by Prešov. Regional utvikling, grensekryssende samarbeid med Ukraina og erfaringer med EUs strukturfond var blant temaene. I tillegg besøkte man en frivillig organisasjon i naboregionen Kosice som jobber med opplæring, kompetansebygging og kulturelle prosjekter for Roma-kvinner.

Store endringer i nasjonal koordinerende myndighet i Slovakia (Focal Point) har ført til en viss forsinkelse i fremdriften for ordningene, både når det gjelder behandlingen av individuelle søknader og valg av fondsforvaltere.

Byvandring i sentrum av Prešov under besøk i februar 2006 i forbindelse med årlig møte i Slovakia.

Rammeavtale

Avtalen for den norske ordningen ble undertegnet 11. januar 2005, og avtalen for EØS-finansieringsordningen ble undertegnet 23. februar 2005.

Årlig møte

Det første årlige møtet med Slovakia ble avholdt 28. februar 2006. På møtet drøftet partene aspekter av norsk interesse når det gjelder effektiv og god implementering av EØS-midlene. Blant temaene var fremdrift i prosjektarbeidet og potensialet for samarbeid mellom Slovakia

og Norge. Forholdet til gjennomgående hensyn som bærekraftig utvikling, likestilling og godt styresett ble også drøftet.

Utlysning av midler

Den første utlysningen av midler til enkeltprosjekter hadde søknadsfrist 23. mars 2006. Vern av kulturarv og miljø/bærekraftig utvikling hadde fått øremerket de største beløpene, men alle prioriteringsområdene i rammeavtalene var inkludert i utlysningen. Til sammen ble 148 millioner kroner (18,5 millioner euro) utlyst. Det kom inn 443 søknader. Søknadene er fordelt over alle innsatsområdene, men de fleste er innenfor utvikling av menneskelige ressurser. Ved utgangen av perioden i mai 2006 var søknadene til vurdering hos nasjonal koordinerende myndighet i Slovakia.

Fond

Det skal opprettes NGO-fond, stipendfond og forskningsfond i Slovakia. Oppdraget som fondsforvalter for disse fondene er lyst ut; tre for NGO-fondet, to for forskningsfondet og en forvalter av stipendfondet. Prosessen med å velge ut egnete fondsforvaltere skal etter planen være avsluttet innen utgangen av mai 2006. I tillegg skal det opprettes et såkornfond, et ekspertfond og et fond for grensekryssende samarbeid med Ukraina.

Det slovakiske fondet for faglig bistand til gjennomføring av finansieringsordningene var det første fondet som ble vedtatt av Financial Mechanism Committee i Brussel.

Besøk hos ordføreren i Prešov.

Regionalt samarbeid

Byen og regionen Prešov ligger helt øst i Slovakia ved grensen mot Ukraina. Regionen er blant de fattigste i EU. Prešov har i flere år samarbeidet med Møre og Romsdal fylke om kvinneprosjekter og kompetanseutvikling blant politikere. Regionalmyndighetene i Prešov ønsker å fortsette samarbeidet med Møre og Romsdal under EØS-midlene.

Informasjonstiltak

Nasjonal koordinerende myndighet i Slovakia har organisert konferanser, seminarer og andre informasjonstiltak i perioden. Noen av arrangementene har blitt organisert i samarbeid med den norske ambassaden i Bratislava. Ambassaden har jobbet aktivt for å informere om EØS-midlene og legge forholdene til rette for partnerskap mellom norske og slovakiske aktører.

Litauen

De største satsningsområdene i Litauen er helse og barneomsorg, samt bevaring av europeisk kulturarv. Det har vært arbeidet med utlysning av midler og opprettelse av flere fond i perioden.

Rammeavtale

Avtalen for den norske ordningen ble undertegnet 14. april 2005. Avtalen for EØS-finansieringsordningen ble undertegnet 22. april 2005.

Årlig møte

Det første årlige møtet med Litauen ble gjennomført 22. mars 2006. Det var enighet om at resterende midler etter at første utlysning har funnet sted vil bli utlyst samlet i en andre og siste utlysning. I den forbindelse vil det være viktig at fondet for såkornmidler er på plass. Miljø forventes å komme inn som et satsingsområde fra 2006.

Årlig møte med Litauen ble avholdt i Vilnius i mars 2006.

Utlysning av midler

Det har ikke vært utlysninger i perioden. Den første utlysningen er planlagt i løpet av sommeren 2006.

Fond

Det arbeides med å opprette NGO-fond, fond for styrking av administrativ kapasitet/kompetanseoverføring på regionalt nivå, fond for faglig bistand til gjennomføring av EU-regelverk samt såkornfond.

Informasjonstiltak

Det er gjennomført en rekke konferanser, seminarer og andre informasjonstiltak i perioden. Blant disse er:

- 13 litauiske representanter deltok på et stort helseseminar i Warszawa i april 2006. Seminaret ble arrangert i samarbeid mellom norske og polske helsemyndigheter, og fokuserte blant annet på politiske mål for EØS-midlene og samarbeid mellom Norge og mottakerlandene.
- Informasjonsmøte om EØS-midlene ble avholdt for lokale aktører i Kelme kommune i Vest-Litauen i slutten av mai 2005. Ambassaden og Molde kommune medvirket. Formålet var å legge til rette for en videreføring og utbygging av eksisterende samarbeid mellom Molde og Kelme. På et oppfølgingsmøte deltok flere kommuner i Litauen.
- Informasjonsmøte er også holdt i Radviliskis i forbindelse med et delegasjonsbesøk fra Fræna kommune, samt et informasjonsmøte for lokale aktører i Litauens nest største by Kaunas.
- Et seminar om Litauens NGO-fond samlet et 60-talls NGO-representanter fra hele landet i november 2005. Landsrådet for norske ungdomsorganisasjoner (LNU) deltok også. Nasjonal koordinerende myndighet i Litauen (Focal Point) skisserte forslag til rammer for fondet, og seminardeltagerne fikk anledning til å presentere sine synspunkter.
- Presentasjon av EØS-midlene er gjennomført på flere arrangement med deltakere fra flere baltiske land, blant annet på et regionalt møte for representanter fra helseministerier, et nordisk-baltisk Røde Kors-seminar, et møte i en ekspertgruppe for HIV/AIDS innenfor den nordlige dimensjon og et europamøte i organisasjonen Young Entrepreneurship/Junior Achievement.

Latvia

Latvia planlegger to utlysninger av EØS-midler. Prosessen har blitt noe forsinket, og det har vært en tett dialog med latviske myndigheter for å sikre framdriften i arbeidet. Det tas sikte på utlysning i løpet av sommeren 2006. De viktigste satsningsområdene for Latvia er miljø og bærekraftig utvikling, barn og helse, justisområdet og Schengen samt regionalpolitikk. Det opprettes i tillegg flere fond.

I samarbeid med Latvias sammenslutning av lokale og regionale myndigheter ble det i april 2006 arrangert et seminar om samarbeid på lokalt og regionalt nivå mellom Norge og Latvia innenfor rammen av EØS-midlene. Hovedmålgruppen for seminaret var representanter for norske og latviske kommuner og fylker/distrikter. Seminaret viste at det er stor interesse blant latviske aktører for å etablere kontakt og samarbeid med partnere i Norge.

Rammeavtale

Avtalen for den norske finansieringsordningen ble undertegnet 17. november 2004. Avtalen for EØS-finansieringsordningen ble undertegnet 2. desember 2004.

Årlig møte

Det første årlige møtet med Latvia ble gjennomført 5. desember 2005. Her ble prioriteringene for kommende periode besluttet, og rammer og tidsplan for det videre arbeidet fastlagt.

Utlysning av midler

Ingen utlysning av midler i perioden. Første utlysning er planlagt i løpet av sommeren 2006.

Fond

Det planlegges NGO-fond, et stipendfond, såkornfond og fond for faglig bistand i gjennomføringen av finansieringsordningene. Forvalter for Latvias NGO-fond, stiftelsen Society Integration Foundation (SIF), har arbeidet med å utforme rammene for fondet. Det skjer i samråd med landets største paraplyorganisasjon for frivillige organisasjoner.

Informasjonstiltak

Det er gjennomført en rekke konferanser, seminarer og andre informasjonstiltak i perioden. Blant disse er:

- Seminar om EØS-midlene og norsk-latvisk samarbeid på lokalt og regionalt nivå ble gjennomført i samarbeid med Latvian Association of Local and Regional

Governments i april 2006. 159 personer deltok, blant dem lokale representanter fra alle deler av Latvia og fra enkelte norske kommuner og fylker. Målet var å stimulere det videre arbeidet med mulige samarbeidsprosjekter innenfor Latvias prioriteringer for EØS-midlene.

- 14 latviske representanter deltok på et stort helseseminar i Warszawa i april 2006, blant dem helseinstitusjoner og lokale myndigheter. Seminaret ble arrangert i samarbeid mellom norske og polske helsemyndigheter, og fokuserte blant annet på politiske mål for EØS-midlene og samarbeid mellom Norge og mottakerlandene.
- Et større informasjonsmøte om EØS-midlene ble avholdt i Rezekne øst i Latvia for stedlige myndigheter og andre lokale aktører i midten av mai 2005. Arrangementet tok utgangspunkt i samarbeidet som over flere år har eksistert mellom Rezekne og Arendal/Aust-Agder, og utforsket muligheter for videreføring av dette samarbeidet. Arendal/Aust-Agder var representert med en bredt sammensatt delegasjon.
- Informasjonsmøte for lokale aktører i Balvi kommune øst i Latvia ble gjennomført i midten av desember 2005. Utgangspunktet var interesse fra Giske kommune i Møre og Romsdal for å etablere et samarbeid basert på vennskapskommuner.
- Sommeren 2005 ble det holdt en serie møter mellom nasjonal koordinerende myndighet i Latvia (Focal Point) og representanter for latvisk NGO-sektor angående det planlagte NGO-fondet. Møtene resulterte i enighet om forvalter for Latvias NGO-fond: Society Integration Foundation.
- EØS-midlene og NGO-fondet ble presentert av ambassaden og nasjonal koordinerende myndighet i Latvia på en nasjonal NGO-konferanse i august 2005.
- Presentasjon av EØS-midlene er gjennomført på flere arrangement med deltakere fra flere baltiske land, blant annet på et regionalt møte for representanter fra helseministerier, et nordisk-baltisk Røde Kors-seminar, et møte i en ekspertgruppe for HIV/AIDS innenfor den nordlige dimensjon og et europamøte i organisasjonen Young Entrepreneurship/Junior Achievement.

Estland

De største satsningsområdene for Estland er kulturarv, helse og barn, miljø, samt lokal og regional utvikling. Det arbeides i tillegg med å opprette flere fond.

Arbeidet med å forberede utlysning av midler har stått sentralt, og etter en del forsinkelser nærmer man seg nå ferdigstillelse av retningslinjer og rammeverk. Det har vært en aktiv dialog med estiske myndigheter om dette, blant annet i forbindelse med besøk av Estlands utenriksminister til Norge i mars 2006.

Rammeavtale

Avtalen for den norske finansieringsordningen ble undertegnet 17. november 2004. Avtalen for EØS-finansieringsordningen ble undertegnet 2. desember 2004. De ble ratifisert av den estiske nasjonalforsamling i mars 2006. Det formelle grunnlaget for samarbeidet kom dermed på plass.

Årlig møte

Det er ikke avholdt årlig møte i perioden. Det ble holdt et høynivåmøte mellom giverlandene og Estland i desember 2005. Møtet hadde samme funksjon som et årlig møte men hadde ikke formell status som et slikt siden rammeavtalene ikke var trådt i kraft på dette tidspunkt. Første årlige møte planlegges høsten 2006.

Utlysning av midler

Det er ikke utlyst midler i perioden. Den første utlysningen skjer etter planen sommeren 2006.

Fond

Det vil bli opprettet et NGO-fond, et såkornfond og et fond for faglig bistand og grensekryssende samarbeid, her-

under samarbeid og kompetanseoverføring mellom estiske og norske aktører. Sammen med vektleggingen av lokal og regional utvikling legger dette forholdene godt til rette for videreføring av norsk-estisk kommunesamarbeid. Dette er en av sektorene med størst samarbeidspotensial innenfor EØS-midlene.

I august 2005 ble det holdt et møte mellom nasjonal koordinerende myndighet (Focal Point) og NGO-representanter om Estlands kommende NGO-fond. Som en oppfølging av dette utformet paraplyorganisasjonen NENO (Network of Estonian Non-profit Organisations) i løpet av høsten et rammedokument for fondet. Arbeidet ble utført med finansiell støtte fra ambassaden. Planene ble presentert og drøftet på to arrangementer høsten 2005 og en skisse til rammedokument for NGO-fondet ble presentert. Rammedokumentet ble ferdigstilt i februar 2006 og er en viktig del av grunnlaget for det videre arbeidet med NGO-fondet.

Informasjonstiltak

Det er gjennomført en rekke konferanser, seminarer og andre informasjonstiltak i perioden. Blant disse er:

- Fem estiske representanter deltok på et stort helseseminar i Warszawa i april 2006. Seminaret ble arrangert i samarbeid mellom norske og polske helsemyndigheter, og fokuserte blant annet på politiske mål for EØS-midlene og samarbeid mellom Norge og mottakerlandene.
- EØS-midlene ble presentert på et seminar i regi av Estonian Chamber of Commerce and Industry under tittelen «Doing Business with Norway» i oktober 2005.
- Presentasjon av EØS-midlene er gjennomført på flere arrangement med deltakere fra flere baltiske land, blant annet på et regionalt møte for representanter fra helseministerier, et nordisk-baltisk Røde Kors-seminar, et møte i en ekspertgruppe for HIV/AIDS innenfor den nordlige dimensjon og et europamøte i organisasjonen Young Entrepreneurship/Junior Achievement.
- Det planlegges norsk-estiske seminarer om energiøkonomisering og regional/lokal utvikling. Disse gjennomføres sommeren og høsten 2006.

Slovenia

Slovenia har kommet langt i gjennomføringen sammenlignet med de fleste mottakerland. Landet var det første som sendte prosjektsøknader til sekretariatet i Brussel etter den første utlysningen av midler i mai 2005. Andre utlysning skjedde allerede i februar 2006 og har frist i mai samme år.

I forbindelse med undertegning av rammeavtale for den norske finansieringsordningen 20. april 2005 ble det arrangert en norsk-slovensk rundebordskonferanse om energi. Hensikten var å etablere partnerskap og samarbeid.

Rammeavtale

Avtalen for den norske ordningen ble undertegnet 20. april 2005. Avtalen for EØS-finansieringsordningen ble undertegnet 12. mai 2005.

Årlig møte

Det første årlige møtet med Slovenia ble avholdt 28. mars 2006. Møtet ga en god gjennomgang av status for gjennomføring av EØS-midlene i Slovenia. Fra norsk side ble det fremhevet at Slovenia har gjort en god jobb med å iverksette ordningene. Styrking av samarbeidet mellom Norge og Slovenia er en viktig målsetting. Det var enighet om at arbeidet med opprettelse av fond måtte gis høyeste prioritet våren 2006.

Utlysning av midler

Første utlysning av midler for rundt 45,3 millioner kroner (5,67 millioner euro) fant sted 31. mai 2005. Det kom inn 41 prosjektsøknader, flest innen satsningsområdene miljø og kulturarv, etterfulgt av helse, bærekraftig utvikling og utdanning. Syv søknader er valgt ut. Tre av disse har norsk partner. Søknadene er til vurdering i sekretariatet i Brussel. Andre utlysning i Slovenia skjedde i februar 2006, og fristen utløper i mai 2006.

Fond

Det vil bli opprettet tre fond i Slovenia: NGO-fond, stipendfond og kompetanseoverføringsfond. Fondene lanseres etter planen høsten 2006. Fondene vil gi gode muligheter for å styrke samarbeidet mellom norske og slovenske aktører. Ambassaden og nasjonal koordinerende myndighet (Focal Point) i Slovenia planlegger et lanseringsseminar for NGO-fondet høsten 2006.

Informasjonstiltak

En rekke konferanser, seminarer og andre informasjonstiltak er gjennomført i perioden. Blant disse er:

- Seminar om utarbeidelse av søknader i Ljubljana i juli 2005. 70 deltagere fra NGO-sektoren og offentlige og private institusjoner deltok.
- Annonsering av første utlysningsrunde gjennom avisannonser og informasjonsbrev (e-post) til relevante mottakere i Slovenia. Egen hjemmeside om EØS-midlene på slovensk etablert (www.eeagrants.si).
- Ambassaden og nasjonal koordinerende myndighet i Slovenia presenterte EØS-midlene for rundt 50 deltakere på et NGO-seminar i Ljubljana i november 2005.

Kypros

Kypros er et av de minste mottakerlandene under EØS-midlene. Rundt 37,2 millioner kroner (4,66 millioner euro) er stilt til disposisjon for landet.

Rammeavtale

Avtalen for den norske finansieringsordningen ble undertegnet 19. mai 2005. Avtalen for EØS-finansieringsordningen ble undertegnet 6. september 2005.

Årlig møte

Det er ikke avholdt årlig møte i perioden. Det første årlige møtet vil bli avholdt i september 2006.

Utlysning av midler

Det er ikke utlyst midler i perioden. Kypros vil kun ha én utlysning av midler til individuelle prosjekter. Det har vært arbeidet med å forberede utlysningen som etter planen skal annonseres i andre kvartal 2006. Rundt 20 millioner kroner (2,5 millioner euro) stilles til disposisjon i utlysningen.

Fond

Kypros har satt av hele 12 millioner kroner (1,5 millioner euro) til et fond for frivillige organisasjoner. Dette utgjør rundt en tredel av midlene som gjøres tilgjengelig for Kypros. Det arbeides for tiden med å etablere NGO-fondet og velge en egnet fondsforvalter. I tillegg har Kypros satt av rundt 2,4 millioner kroner (300 000 euro) til et stipend-/opplæringsfond.

Malta

Malta er det minste mottakerlandet under EØS-midlene. Rundt 29 millioner kroner (3,62 millioner euro) er stilt til disposisjon for landet.

Rammeavtale

Avtalen for den norske finansieringsordningen ble undertegnet 27. juni 2005. Avtalen for EØS-finansieringsordningen ble undertegnet 28. april 2005.

Årlig møte

Det er ikke avholdt årlig møte i perioden. Det første årlige møtet holdes i slutten av mai 2006.

Fond

Malta arbeider med en søknad om fond for faglig bistand for gjennomføring av EØS-midlene. Fondet er på rundt 688.000 kroner.

Utlysning av midler

Malta skal kun ha én utlysning av midler. Utlysningen ble lansert 6. september 2005 og ble lukket 6. november 2005. Totalt ble rundt 26 millioner kroner (3,25 millioner euro) utlyst. Det kom inn 41 søknader. Av disse er syv søknader plukket ut for videre behandling i sekretariatet i Brussel. Fire søknader gjelder den norske ordningen. Av disse er tre innen Schengen-samarbeid mens én søknad gjelder kulturarv. For EØS-ordningen er tre søknader plukket ut for videre behandling - ett innen innsatsområdet kulturarv og to innen miljø.

Fra informasjonsseminaret i Valletta i juni 2005.

Informasjonstiltak

Det ble arrangert et informasjonsseminar i Valletta i tilknytning til undertegning av rammeavtalen for den norske ordningen i juni 2005. Seminaret var todelt: først en generell orientering om EØS-midlene, deretter en faglig del med fokus på norsk miljøteknologi. Målgruppe for seminaret var personell i relevante maltesiske myndighetsorganer.

Spania

Spania mottar kun EØS-midler gjennom EØS-finansieringsordningen. Det ble i 2005 gjennomført en begrenset utlysning av midlene. Flere norske aktører er involvert i prosjektsøknader som nå vurderes av Spania før de oversendes til giversiden.

Rammeavtale

Avtale om EØS-finansieringsordningen ble undertegnet 20. mai 2005.

Årlig møte

Det ble avholdt arbeidsmøter med Spania i november 2005 og i april 2006. Det første årlige møtet skal avholdes i juni 2006.

Utlysning av midler

Spania har foretatt en begrenset utlysning av midler, ved at utvalgte regioner, departementer, institusjoner og frivillige organisasjoner ble invitert til å sende inn prosjektskisser. Nasjonal koordinerende myndighet mottok 422 prosjektskisser sommeren 2005. Etter en silingsprosess er rundt 30 søkere invitert til å innsende fullstendige søknader. Det forventes at Spania i løpet av 2006 vil oversende giversiden 10-15 prosjektforslag til vurdering. Flere norske aktører er involvert i prosjektsøknader i Spania, innenfor områder som kulturarv og likestilling.

Fond

Det planlegges stipendfond i Spania. Det er en målsetting at fondet skal bidra til økt mobilitet for studenter og undervisningspersonell mellom Spania og giverlandene. Det forventes at stipendfondet etableres høsten 2006.

Informasjonstiltak

Nasjonal koordinerende myndighet i Spania har planlagt et seminar for søkere våren 2006.

Hellas

Hellas mottar kun EØS-midler gjennom EØS-finansieringsordningen. Miljøvern, bærekraftig utvikling og kulturarv er de viktigste prioriteringsområdene. Akademisk forskning innen disse områdene, samt innenfor helse og utvikling av menneskelige ressurser er også høyt prioritert fra gresk side.

Rammeavtale

Avtale for EØS-finansieringsordningen ble undertegnet 7. juli 2005.

Årlig møte

Det har ikke vært avholdt årlig møte i perioden. Det første årlige møtet er utsatt og vil finne sted høsten 2006.

Utlysning av midler

Det har ikke vært utlyst midler til individuelle prosjekter i perioden. Den første åpne utlysningen er planlagt sommeren 2006.

Fond

Det planlegges stipend- og mobilitetsfond, forskningsfond med egen såkornordning og fond for faglig bistand til gjennomføring av ordningen. I tillegg diskuteres et fond for partnerskap mellom private og offentlige aktører.

Informasjonstiltak

Det planlegges et seminar for mulige søkere i forbindelse med den første utlysningen av midler i Hellas.

Portugal

Portugal mottar kun midler gjennom EØS-finansieringsordningen. Byfornying, kulturarv og forskning, spesielt innen helse- og havforskning er de høyest prioriterte områdene. Portugal legger stor vekt på en bred tilnærming til byfornying og ønsker å benytte om lag en firedel av tildelingen på et multisektorielt program for byfornying.

Rammeavtale

Rammeavtale for EØS-finansieringsordningen ble undertegnet 3. februar 2005. Rammeavtalens vedlegg om det portugisiske forvaltningsoppsettet (vedlegg A) ble endret 14. november 2005.

Årlig møte

Det første årlige møtet med Portugal ble gjennomført 14. februar 2006. Møtet var en viktig milepæl i prosessen med å operasjonalisere EØS-midlene, og ga anledning til en konstruktiv diskusjon rundt prioriteringene fremover. Giversiden understreket den bilaterale dimensjonen generelt og i forhold til konkrete innsatsområder som forskning, utdanning, bærekraftig utvikling og likestilling.

Besøk på et prosjekt på Azorene. Portugal har også mottatt støtte gjennom de to tidligere finansieringsordningene.

Utlysning av midler

Den første utlysningen for enkeltprosjekter på til sammen 97,6 millioner kroner (12,2 millioner euro) skjedde 10. februar 2006. Søknadsfristen er 10. mai 2006. Utlysningen omfatter alle innsatsområdene i rammeavtalen; miljø, bærekraftig utvikling, kulturarv, utvikling av menneskelige ressurser, helse/barneomsorg og akademisk forskning. Det er forventet at flest prosjektforslag vil komme innenfor kulturarv, etterfulgt av miljø og bærekraftig utvikling.

Fond

Det skal opprettes stipendfond, NGO-fond og fond for faglig bistand til gjennomføring av ordningen. Stipendfondet planlegges innrettet primært mot studenter på høyere nivå og innenfor utvalgte tematiske områder. Utlysning av fondsforvalterrollen for NGO-fondet planlegges sommeren 2006.

Informasjonstiltak

Det ble arrangert et lanseringsseminar i Lisboa i forbindelse med den første utlysningen av midler til enkeltprosjekter. Seminaret samlet rundt 120 deltakere, de aller fleste potensielle søkere. Deltakerne var i overveiende grad fra kommuner og lokaladministrasjon, men utdannings- og forskningsinstitusjoner var også representert. Seminaret samlet i tillegg noen få norske og islandske deltakere.

Giverland: Norge, Island, Liechtenstein
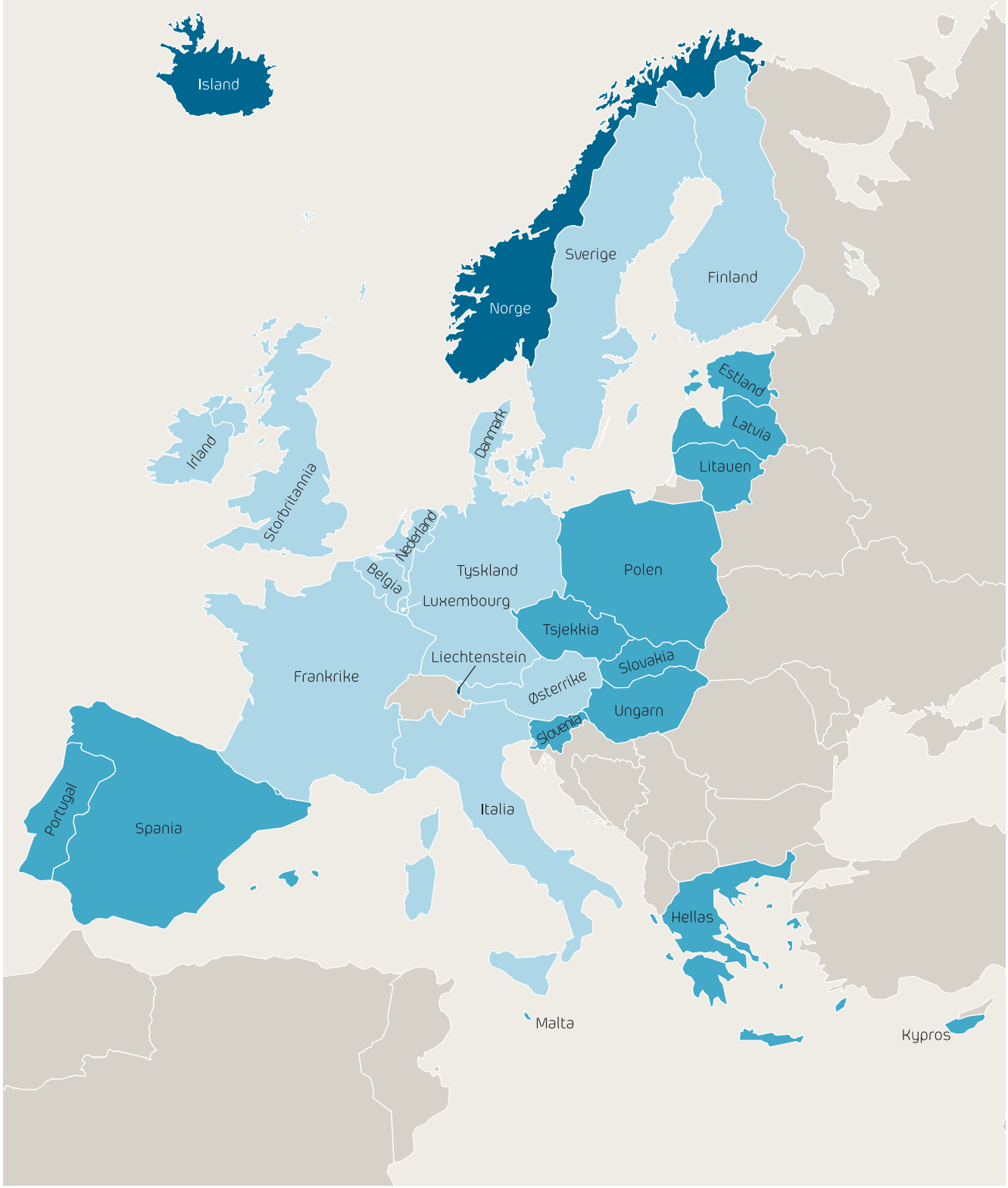
Mottakerland: Polen, Ungarn, Tsjekkia, Slovakia, Litauen, Latvia, Estland, Slovenia, Kypros, Malta, Spania, Hellas, Portugal